

Donant veu als marginats

Andrés Bujardón s'ha acostat amb 'Ciudad oculta' a la dura realitat de Villa 15, un barri de la capital de l'Argentina al voltant del qual es va construir un mur. Hi viuen 16.000 habitants amb les seves històries d'esperança i de desesper

L'assentament va néixer per acollir mà d'obra atreta per la industrialització de Buenos Aires.

TEXT IGNASI FRANCH

Hi ha comunitats que molesten perquè recorden els fracassos i les insuficiències d'una societat. Però poques vegades això s'ha escenificat de manera transparent com quan, sota la dictadura militar de Jorge Rafael Videla, es va construir un mur al voltant de Villa 15, de Buenos Aires, un barri marginal l'existència del qual es volia amagar als turistes atrets pel Mundial de futbol de 1978. Un documental recentment estrenat, realitzat pel barceloní Andrés Bujardón, retrata la realitat quotidiana dels seus 16.000 habitants.

El cineasta va viatjar a l'Argentina arran d'una situació personal difícil, i amb la intenció de realitzar algun curtmetratge al país aprofitant la fortalesa de l'euro respecte a la moneda local. Un cop allà, va sentir a parlar d'aquesta ciutat oculta, que, pel seu mateix nom i per la història que encobria, va despertar el seu interès. Les advertències sobre inseguritat no el van dissuadir; i, passat el rodatge, en queda un bon record: «No vaig tenir cap problema; em van acollir, es van obrir... M'hi vaig instal·lar durant sis mesos, i va sorgir una relació..., una mica d'amistat. Els vilatans veien una persona que no estava en contra d'ells, que volia reflectir les seves condicions de vida», explica l'autor.

Per a Bujardón, créixer en una ciutat dormitori va facilitar que no caigués en estereotips: «Badalona avui en dia està bé, però als anys vuitanta hi havia zones que eren quasi de cabanes i era l'època de l'heroïna. Potser per això no tenia por; perquè havia crescut en un lloc no tan marginal però on vivíem com podíem, on havia conegut les mares que es queden sense fills i les cases precàries. Sabia que s'ha d'anar amb compte perquè la droga no respecta res, però no em crec aquesta etiqueta de la gent que és dolenta».

En alguns aspectes, les mancances materials van convertir-se en virtuts. Rodar de manera independent, sense pensar en una possible estrena en sales, implica llibertat. I el treball en solitari del realitzador; amb una càmera digital a la mà, va permetre un acostament més natural als testimonis i que aquests «no se sentissin intimidats. Hauria estat diferent amb un equip tècnic, per reduït que fos».

Si les limitacions econòmiques van contribuir a difuminar les barreres entre el cineasta i els subjectes d'estudi, les imatges crues, el so d'ambient que arriba a ser confús, també s'adeqüen amb un reporterisme cru i de proximitat. Perquè s'ha renunciat a les veus en *offi* als rètols explicatius, no hi ha una mà ordenadora evident ni un

relat objectivador i tot el protagonisme és per a les històries explicades pels seus protagonistes: «La pel·lícula exposa moments de la vida d'alguns habitants en l'època en què jo vaig ser-hi. El procés judicial d'un noi, el problema d'una dona amb un fill que es droga, les dificultats d'una mare que recull cartrons... És una radiografia de situacions que es viuen allà».

FRAGMENTS DE REALITAT

Bujardón no va fer un plantejament apriorístic, tancat: «No volia ser pamfletari, sinó acostar-me a aquella gent i donar-li veu. Sis mesos són pocs per abastar-ho tot. I parlem d'un lloc amb 16.000 habitants. Però vaig escollir aquestes tres o

quatre persones que es van obrir més, a les quals vaig donar continuïtat perquè les considerava representatives. A mig rodatge va sorgir el projecte de regeneració del barri de les Mares de Maig, i això també va entrar en la història». I el documental navega entre les escenes de marginalitat i les iniciatives constructives com els menjadors socials, entre l'impuls autodestructiu de la drogoaddicció i els esforços per mantenir la dignitat en un context difícilíssim. Perquè, assumint la veu del barri, el realitzador afirma que «allà o reculls cartrons o vens droga; no hi ha més sortides. Ningú no dona treball a algú que viu a Villa 15».

En alguns moments, es trasllueix el discurs antipolític dels ciutadans. Bujardón explica que només va registrar «l'opinió que ells en tenen. Em van parlar de Perón, del *corralito*, però jo volia centrar-me en les històries humanes, en els milers d'individus que hi ha i en les condicions de vida que pateixen. Si la política els tingués en compte, suposo que les coses serien diferents i els nens no estarien sense aigua potable. Són gent que sobra, i si tota la ciutat oculta caigués dins d'un sot i desaparegués, crec que a molts polítics els semblaria bé. Al cap i a la fi, ja els van posar un mur al voltant». ▲

EL REALITZADOR VA CONVIURE DURANT SIS MESOS AMB GENT DE LA VILA

L'ESTIGMATITZACIÓ SOCIAL COMPROMET LES INICIATIVES DE REGENERACIÓ